

I. РЕШЕНИЯ НА НАКАЗАТЕЛНАТА КОЛЕГИЯ

1. От правна и от фактическа страна е недопустимо съждението, че виновното и общественноопасно поведение на подсъдимия се доказва от одобреното споразумение за другия съизвършител, ползващо се със „сила на присъдено нещо“. Нарушението е съществено, тъй като пренебрегва основни правни принципи, регламентирани в чл. 35, ал. 1 от НК и в чл. 16 от НПК – наказателната отговорност е лична и всеки обвинен в извършено престъпление се счита за невинен до установяване на противното с влязла в сила присъда.

Чл. 35, ал. 1 от НК

Чл. 16 от НПК

Решение № 252 от 17.02.2020 г. по нак. дело № 1000/2019 г., II н. о., докладчик съдия Бисер Троянов

Касационното производство е образувано по жалба на подсъдимия Ж. В. Т., чрез защитника адвокат С. С., против въззивно решение № 296 от 08.07.2019 г. по в.н.о.х.д. № 545/ 2019 г., по описа на Софийски апелативен съд, Наказателна колегия, III състав с доводи по всички касационни основания по чл. 348, ал. 1, т. 1 – 3 от НПК.

Въззивното решение е постановено при съществени процесуални нарушения по смисъла на чл. 348, ал. 3, т. 2 във вр. с ал. 1, т. 2 от НПК – липса на мотиви, както и по чл. 348, ал. 3, т. 1 от НПК – нарушаване на процесуалните права на подсъд. Т.

Софийският апелативен съд не е изпълнил задължението си за изграждане на вътрешно убеждение, основано на обективно, всестранно и пълно изследване на всички разкрити по делото факти и обстоятелства (чл. 14, ал. 1 от НПК). По този начин, правните изводи за участие на подсъд. Ж. Т. в престъпление по чл. 354а, ал. 1 от НК почиват на предположение.

Съдът е направил недопустимото от правна и от фактическа страна съждение, че виновното и общественноопасно поведение на подсъд. Т. се доказвало от одобреното споразумение за другия съизвършител П. Н., ползващо се със „сила на присъдено нещо“ (двукратно посочено на с. 10 от решението). Нарушението е съществено, тъй като пренебрегва основни правни принципи, регламентирани в чл. 35, ал. 1 от НК и в чл. 16 от НПК – наказателната отговорност е лична и всеки обвинен в извършено престъпление се счита за невинен до установяване на противното с влязла в сила присъда.

Наказателното производство за осъдения Н. е било прекратено след одобреното споразумение от 12.09.2017 г. по н.о.х.д. № 2271/ 2017 г., по описа на Софийски градски съд, Наказателно отделение, XIV състав. Споразумението е било сключено между процесуалните страни по делото (осъденият П. Н., неговият защитник и прокурорът) и е одобрено от съда като непротиворечащо на закона и морала. Поначало споразуменията съдържат пълния текст на повдигнатото обвинение, като упоменаването на други лица в изложението не води до правни последици за тях, защото не ангажира наказателната им отговорност, която е лична и не може да бъде предмет на обсъждане в процес, в който лицето не е процесуален участник. Одобреното вече споразумение няма характера на доказателство по друго наказателно производство, както неправилно е възприето от апелативната инстанция. Процесуалният подход на въззивния съд е незаконосъобразен и води до накърняване на процесуалните права на подсъдимия Т. по смисъла на чл. 348, ал. 3, т. 1 от НПК, заради което подлежи на отмяна. Авторството на

престъплението, за което подсъд. Т. е обвинен, следва да бъде установено по несъмнен и сигурен начин от събраните и проверени по делото доказателства, а одобреното за осъдения Н. споразумение няма доказателствена стойност за други съучастници.

Нарушените от апелативния съд правни принципи по чл. 35, ал. 1 от НК и по чл. 16 от НПК самостоятелно налагат отмяна на въззивния акт и връщане на делото за ново разглеждане, поради опорочено вътрешно съдийско убеждение, основано не изцяло на събраните по делото доказателства.

2.В процедурата по глава двадесет и девета от НПК условното наказание се привежда в изпълнение с отделно определение по реда на чл. 306, ал. 1, т. 3 от НПК, а не със споразумението. Кръгът от въпросите, които следва да бъдат третираны в споразумението, е изчерпателно очертан от разпоредбите на чл. 381, ал. 5 и ал. 8 от НПК и не може да бъде произволно разширяван.

Чл. 381, ал. 5 и ал. 8 от НПК

Решение № 201 от 13.02.2020 г. по нак. дело № 959/2019 г., III н. о., докладчик съдия Галина Захарова, председател на Наказателна колегия

Настоящото производство пред ВКС е образувано на основание чл. 422, ал. 1, т. 5 от НПК по искане на главния прокурор на Република България за възобновяване на НОХД № 502/2019 г. по описа на Окръжен съд – гр. Плевен (ПлОС), за частична отмяна на постановеното по него определение от

02.07.2019 г., с което е приложен чл. 68, ал. 1 от НК, връщане на делото за ново разглеждане от друг състав на съда в посочената част и произнасяне по реда на чл. 306, ал. 1, т. 3 от НПК по приложението на чл. 68, ал. 1 от НК.

Върховният касационен съд, трето наказателно отделение, след като обсъди доводите на страните и извърши проверка за наличие на основанията за възобновяване на делото, намери за установено следното:

Определението на Плевенския окръжен съд по НОХД № 502/2019 г. по описа на същия съд е влязло в сила на 02.07.2019 г., като искането за ревизията му по реда на възобновяването е подадено от процесуално легитимирана страна по чл. 420, ал. 1 от НПК – главния прокурор на Република България – и е постъпило в служба „Регистратура“ на компетентния първоинстанционен съд на 23.08.2019 г., заведено под № 9699, с оглед на което ВКС намира, че е допустимо.

Разгледано по същество, искането на главния прокурор е основателно.

С определение от 02.07.2019 г. по НОХД № 502/2019 г. ПлОС е одобрил на основание чл. 382, ал. 7 от НПК споразумение за решаване на делото между прокурор от Окръжна прокуратура – Плевен и адв. В., защитник на подсъдимия Б. Л. Б. Последният се е признал за виновен в извършването на престъпление по чл. 354а, ал. 1, изр. 1, алт. 4 от НК, за което при условията на чл. 55, ал. 1, т. 1 от НК му е било определено наказание една година и един месец лишаване от свобода при първоначален общ режим на изтърпяване, като е било приспаднато времето, през което подсъдимият е бил с мярка за неотклонение задържане под стража. На основание чл. 55, ал. 3 от НК съдът не е наложил по-лекото наказание, което законът кумулативно предвижда наред с наказанието лишаване от свобода – глоба. На основание чл. 68, ал. 1 от НК е било приведено в изпълнение наложеното на осъдения Богданов наказание осем месеца лишаване от свобода по НОХД № 1177/2018

г. по описа на Плевенския районен съд, в сила от 15.05.2018 г., като е бил постановен първоначален общ режим на изтърпяване.

С определението от 02.07.2019 г. в атакуваната му част ПлОС в нарушение на чл. 383, ал. 3 от НПК е активирал на основание чл. 68, ал. 1 от НК отложеното по реда на чл. 66, ал. 1 от НК наказание осем месеца лишаване от свобода по НОХД № 1177/2018 г. В процедурата по глава двадесет и девета от НПК условното наказание се привежда в изпълнение с отделно определение по реда на чл. 306, ал. 1, т. 3 от НПК, а не със споразумението, както е било сторено в разглеждания случай. Кръгът от въпросите, които следва да бъдат третирани в споразумението, е изчерпателно очертан от разпоредбите на чл. 381, ал. 5 и ал. 8 от НПК и не може да бъде произволно разширяван.

Като не се е произнесъл с отделно определение по реда на чл. 306, ал. 1, т. 3 от НПК, а е допуснал въпросът за изтърпяването на отложеното наказание по чл. 68, ал. 1 от НК да бъде инкорпориран в съдържанието на споразумението, ПлОС е одобрил споразумението при съществено нарушение на процесуалния закон, което съставлява основание за възобновяване по чл. 422, ал. 1, т. 5, вр. чл. 348, ал. 1, т. 2 от НПК. Това налага наказателното дело да бъде възобновено, съдебното определение – отменено в частта, с която е одобрено споразумението относно приложението на чл. 68, ал. 1 от НК спрямо осъдения Богданов, като делото бъде върнато на първоинстанционния съд за произнасяне в тази му част на основание чл. 383, ал. 3 от НПК със самостоятелно определение по реда на чл. 306, ал. 1, т. 3 от НПК.

II. РЕШЕНИЯ НА ГРАЖДАНСКАТА КОЛЕГИЯ

3. Постройките на допълващото застрояване се предвиждат към сградите на основното застрояване и имат спомагателни, обслужващи предназначение и функции, т. е. обусловени са от основното застрояване. Като такива те не са самостоятелни вещи, а са принадлежност към жилищните обекти и не могат да се придобиват самостоятелно, а следват собствеността на главната вещ. Делбата на такъв обект е допустима само заедно със самостоятелния обект, чиято принадлежност са. Основен принцип при извършване на делба е този, залегнал в чл. 69, ал. 2 ЗНсл. Според него, когато това е възможно, всеки от съделителите следва да получи дял в натура, като неравенството в дяловете се изравнява с пари. Когато предмет на делба е поземлен имот, чието предназначение е за жилищни нужди, образуването от него на два или повече самостоятелни обекта води до запазване на предназначението на всеки от новообразуваните обекти. Когато имотът е застроен със сгради на основното и на допълващото застрояване и е неподеляем, е невъзможно образуването на два дяла, единият от които да включва сградата на основното застрояване /жилищна/, а другият - сградите на допълващото застрояване и самия поземлен имот. Пречката за такова обособяване на дялове произтича от обстоятелството, че сградите на допълващото застрояване имат обслужващ характер спрямо основното застрояване и не представляват самостоятелни обекти, подлежащи на делба отделно от сградата /сградите/ на основното застрояване. В такъв случай както спомагателните постройки, така и дворното място не могат да се отделят в самостоятелен дял, а следват основния жилищен имот.

Чл. 69, ал. 2 ЗНсл.

Чл. 290 от ГПК

Решение № 89 от 12.07.2019 г. по гр. дело № 3607/2018 г., I г. о., докладчик съдия Маргарита Соколова

Производството е по чл. 290 ГПК.

С определение № 591/28.12.2018 г. е допуснато касационно обжалване на въззивното решение № 446/30.03.2018 г. по в. гр. д. № 3061/2017 г. на ОС Пловдив в частите, с които е извършена делба на недвижим имот по реда на чл. 353 ГПК, присъдени са суми за уравнение на дяловете и е потвърдено решение № 2002/20.06.2017 г. по гр. д. № 14576/2015 г. на РС Пловдив, с което в производство по чл. 250 ГПК е отхвърлено искане за допълване на първоначално постановеното решение № 1412/04.05.2017 г. чрез произнасяне по искането на А. А. С. за възлагане в неин дял на делбения имот на основание чл. 349, ал. 2 ГПК.

Върховният касационен съд на РБ, състав на I-во г. о., провери заявените с жалбите основания за отмяна на въззивното решение и намира следното:

С решение № 446/30.03.2018 г. по в. гр. д. № 3061/2017 г. ОС Пловдив отменил решение № 1412/04.05.2017 г. по гр. д. № 14576/2015 г. на РС Пловдив в частта, с която допуснатият до делба недвижим имот е изнесен на публична продан и вместо него извършил делбата по реда на чл. 353 ГПК, като поставил в дял на А. Н. Б. недвижим поземлен имот, заедно с построените в него второстепенни постройки: лятна кухня със застроена площ 25 кв. м. и навес с оградни стени с площ 5 кв. м., а в общ дял на Н. А. С., А. А. С. и М. К. С. поставил построените в същия поземлен имот: първи жилищен етаж със застроена площ от 118 кв. м. от двуетажна жилищна сграда, ведно с 36.547% ид. ч. от общите части на сградата, както и работилница със застроена площ 34 кв. м.; Н. А. С., А. А. С. и М. К. С. са

осъдени да заплатят на А. Н. Б. по 4 053.34 лева или общо 12 160 лева за уравнение на дяловете.

С въззивното решение е потвърдено решение № 2002/20.06.2017 г., с което в производство по чл. 250 ГПК е отхвърлено искането на Н. А. С., А. А. С. и М. К. С. за допълване на първоначално постановеното решение чрез произнасяне по искането на А. А. С. за възлагане в неин дял на делбения имот.

Производството е за делба във фазата по извършване.

Предмет на делба са дворно място, първият етаж от двуетажна жилищна сграда, лятна кухня, работилница и навес. Обектите са останали в наследство от съпрузите Т. С., починала през 1992 г., и Н. С., починал през 1996 г., и оставили за наследници по закон: дъщеря - ищцата по делото, и син А. Н. С. Последният е починал през 2008 г. и е оставил за наследници по закон ответниците по делото: Н. и А. С. - деца, и М. С. - съпруга.

Делбата е допусната при квоти 1/2 ид. ч. за ищцата и по 1/6 ид. ч. за всеки от ответниците. Вторият етаж от двуетажната жилищна сграда е собствен на ответниците по делото като изграден въз основа на учредено през 1973 г. безвъзмездно право на строеж от родителите в полза на сина им А. С. В хода на делото наследниците на суперфициаря - ответниците по иска за делба, сключили договор с н. а. № [номер], с който имотът бил поставен в дял на Н. и М. С., които няма да претендират от А. С. стойността на дяловете си от притежаваните от тях по 1/6 ид. ч. от първия етаж на сградата, в случай, че имотът при съдебната делба се възложи в неин дял; при друг изход на съдебното производство се задължават да прехвърлят на А. С. правата си върху първия жилищен етаж в едногодишен срок от приключване на делото.

След влизане в сила на решението по допускане на делбата съделителката А. С. своевременно е предявила претенция по чл. 349, ал. 2 ГПК за възлагане в неин дял на допуснатите до делба обекти като

сънаследник, който при откриване на наследството е живял в жилищния етаж и не притежава друго жилище. За да приеме за неоснователна тази възлагателна претенция, въззивният съд посочил, че правата на ответниците са възникнали от трима наследодатели - общите наследодатели Т. и Н. С. и прекия им наследодател А. С. на основание наследствена трансмисия, като последният не е общ наследодател на всички съделители - не е наследодател на ищцата. Качеството наследници на оставените в наследство недвижими имоти от общите наследодатели ответниците са придобили със смъртта на прекия си наследодател А. С. през 2008 г. и на това основание са легитимирани като съделители в делбеното производство. Съделителката, предявила възлагателна претенция, не е пряк наследник на своите възходящи /баба и дядо/, нито наследник по заместване. Затова по отношение на тази съделителка, която към 1996 г. е живяла на втория жилищен етаж, не са налице предпоставките на чл. 349, ал. 2 ГПК за възлагане в неин дял на делбения жилищен имот, останал в наследство от възходящите й. В решението по чл. 250 ГПК въззивният съд приел, че тъй като делбата няма да се извърши по този способ, то не дължи произнасяне с отделен диспозитив по възлагателната претенция.

При избора на способ, по който да се извърши делбата, въззивният съд съобразил реализирането на правото на строеж, учредено през 1973 г. в полза на прекия наследодател на ответниците и факта, че първият и вторият етажи от двуетажната жилищна сграда принадлежат на различни собственици и заключил, че по отношение на общите части от сградата приложение ще намери режимът на етажната собственост. Дворното място обаче ще принадлежи на учредилото право на строеж лице и ползването му от етажните собственици с учредено и реализирано право на строеж ще се извършва по правилото, установено в чл. 64 ЗС.

Като взел предвид, че дворното място съставлява самостоятелен обект на собственост, както и установеното още приживе на тримата наследодатели

фактично ползване на жилищния имот и дворното място от ответниците, въззивният съд приел, че от делбената маса могат да се обособят два самостоятелни дяла. Съобразявайки фактичното ползване на имотите преди делбата и това, че прекият наследодател на ответниците и те самите са направили значителни подобрения в трайно ползвания от тях недвижим имот, съдът приел, че с разпределението по реда на чл. 353 ГПК се избягват неудобствата, до които би довело разпределянето чрез жребий. Същевременно при тази възможност за извършване на делбата необосновано и противоречащо на основната цел на производството за получаване от съделителите на реален дял от допуснатите до делба наследствени имоти е изнасянето им на публична продажба. Публичната продажба е допустим способ за извършване на делбата, само ако имотите са по-малко от броя на съделителите и всеки от имотите е реално неподелен. Този принцип не може да се игнорира поради това, че не могат да се формират равностойни дялове. Когато допуснатите до делба недвижими имоти са повече от един, неподеленост по смисъла на чл. 348 ГПК е налице, само ако е невъзможно всеки от съделителите да получи реален дял. За приложимостта на чл. 353 ГПК е необходимо от имотите, предмет на делбата, да могат да се съставят реални дялове за всеки съделител, без да е поставено изискване за тяхната еднородност, в който смисъл е разрешението, дадено в т. 13 от Постановление № 5 от 30.10.1964 г. на Пленума на ВС. Различната стойност на дяловете също не е основание делбата да се извърши чрез публична продажба, тъй като неравенството в дяловете съобразно чл. 69, ал. 2 ЗНсл се изравнява в пари, а за да се извърши правилно разпределение на имотите, се преценяват всички посочени факти и обстоятелства като съвкупност и при отчитане значението на всеки един от тях.

На следващо място въззивният съд приел, че възможността всеки от наследниците да получи дела си в натура е налице и когато съществува възможност за обособяване на реални дялове, съответстващи на броя на колената, към които те принадлежат, или при групиране. Въпреки че в случая

не се касае за наследяване по заместване, съдът намерил, че наследниците на прекия наследодател А. С. следва да получат реална част от имота в общ дял, тъй като съсобствеността е възникнала от наследяване.

Съобразно всичко изложено въззивният съд заключил, че приложимият способ за извършването на делбата е чрез разпределение на делбените имоти по чл. 353 ГПК.

Като взел предвид данните по делото за установено фактическо ползване още приживе на наследодателите и за извършени значителни подобрения в наследствения имот от ответниците, въззивният съд разпределил на последните дял II, включващ първия жилищен етаж и работилницата, по отношение на която от заключението на вещото лице и гласните доказателства е установено, че след извършено преустройство е присъединена към главната вещ /първия етаж от сградата/, с която е функционално свързана и обслужва именно тази вещ, а не земята, върху която е построена сградата. На ищцата разпределил дял I, който включва дворното място, лятната кухня и навеса.

След съпоставка на стойността на получения в дял имот и стойностното изражение на дяловете на двете групи съделители от общата делбена маса, въззивният съд извършил стойностно уравнение, като осъдил ответниците да заплатят на ищцата по 4 053.34 лева или общо 12 160 лева.

Касационното обжалване е допуснато на основание чл. 280, ал. 1, т. 3 ГПК по въпроса за възможността във втората фаза на съдебна делба да бъдат обособени реално няколко обекта, когато до делба е допуснато дворно място, застроено със сгради на основното и допълващото застрояване.

Застрояването в урегулираните поземлени имоти е основно и допълващо - чл. 20, ал. 1 ЗУТ, чл. 18 от Наредба № 7 от 22.12.2003 г. за правила и нормативи за устройство на отделните видове територии и устройствени зони. Основното застрояване съответства на конкретното

предназначение на имотите съгласно чл. 8, определено с подробния устройствен план - чл. 20, ал. 2, чл. 37, ал. 1 ЗУТ, а застрояването със спомагателни, стопански, обслужващи и второстепенни постройки допълва основното застрояване в урегулираните поземлени имоти - чл. 20, ал. 3, чл. 41, ал. 1 ЗУТ. Според чл. 37, ал. 2 ЗУТ сградите на основното застрояване по предназначение са жилищни, производствени, курортни, вилни, обществено-обслужващи и други, както и сгради със смесено предназначение.

Анализирайки посочените разпоредби, следва извод, че постройките на допълващото застрояване се предвиждат към сградите на основното застрояване и имат спомагателни, обслужващи предназначение и функции, т. е. обусловени са от основното застрояване. Като такива те не са самостоятелни вещи, а са принадлежност към жилищните обекти и не могат да се придобиват самостоятелно, а следват собствеността на главната вещ. Делбата на такъв обект е допустима само заедно със самостоятелния обект, чиято принадлежност са.

Основен принцип при извършване на делба е този, залегнал в чл. 69, ал. 2 ЗНсл. Според него, когато това е възможно, всеки от съделителите следва да получи дял в натура, като неравенството в дяловете се изравнява с пари. Когато предмет на делба е поземлен имот, чието предназначение е за жилищни нужди /чл. 4, ал. 7, т. 1 от Наредба № 7 от 22.12.2003 г. за правила и нормативи за устройство на отделните видове територии и устройствени зони/, образуването от него на два или повече самостоятелни обекта води до запазване на предназначението на всеки от новообразуваните обекти. Когато имотът е застроен със сгради на основното и на допълващото застрояване и е неподеляем, е невъзможно образуването на два дяла, единият от които да включва сградата на основното застрояване /жилищна/, а другият - сградите на допълващото застрояване и самия поземлен имот. Пречката за такова обособяване на дялове произтича от обстоятелството, че сградите на допълващото застрояване имат обслужващ характер спрямо основното

застрояване и не представляват самостоятелни обекти, подлежащи на делба отделно от сградата /сградите/ на основното застрояване. В такъв случай както спомагателните постройки, така и дворното място не могат да се отделят в самостоятелен дял, а следват основния жилищен имот.

По касационната жалба:

Съобразно отговора на въпроса, по който е допуснато касационното обжалване, следва да се приеме, че обжалваното решение е неправилно. Порокът му произтича от обстоятелството, че като решаващ аргумент за обособяване от делбената маса на два самостоятелни дяла е изтъкнато фактическото ползване на жилищния имот и дворното място, а е игнориран фактът, че единият дял е формиран от сгради на допълващото застрояване - лятна кухня и навес, които не съставляват самостоятелни обекти на правото на собственост. Ето защо като е извършил делбата чрез обособяване от неподеления имот на два дяла и разпределянето им по реда на чл. 353 ГПК, въззивният съд е постановил решение, което не съответства на данните по делото и закона. Това налага обжалваното решение да бъде отменено като неправилно и тъй като не се налага повтарянето или извършването на нови съдопроизводствени действия спорът да бъде решен по същество от касационната инстанция.

Невъзможността да се обособят самостоятелни дялове, съответстващи на броя на съделителите, прави неприложим както способа по чл. 353 ГПК, така и този по чл. 352 ГПК - извършване на делбата чрез жребий. Що се отнася до приложението на чл. 348 ГПК, неподеленият имот се изнася на публична продажба, само ако не може да бъде поставен в един от дяловете. Разглежданият случай не е такъв.

Заявената от А. С. претенция за възлагане на имота по реда на чл. 349, ал. 2 ГПК е основателна. От показанията на св. Е. П. и от представеното удостоверение изх. № АО-05-1016/06.10.2016 г. на Община К. е установено,

че съделителката е живяла в делбения имот към момента на смъртта на баща си /през 2008 г./ - низходящ на първоначалните собственици Т. и Н. С. Съобразно тези данни следва да се приеме, че е налице изискването на закона при откриване на наследството, от което черпи права, съделителката, предявила възлагателната претенция, да е живяла в делбения имот. В този смисъл е и разрешението, дадено в т.т. 7 и 9 на ТР № 1/19.05.2004 г. по тълк. д. № 1/2004 г. на ОСГК на ВКС съделителят с възлагателна претенция да е живял в имота към момента на откриване на наследството, от което черпи права.

Налице е и последното изискване на закона - съделителят, предявил възлагателната претенция, да не притежава друго жилище. Видно от декларацията за семейно и материално положение и имотно състояние, А. С. притежава единствено 1/6 ид. ч. от делбения имот. Обстоятелството, че в хода на делбения процес се е разпоредила с жилищен имот /притежаваната от нея идеална част от втория жилищен етаж/, не е пречка в нейн дял да бъде възложен процесният имот по реда на чл. 349, ал. 2 ГПК - съгласно разясненията, дадени в т. 7 на ТР № 1/19.05.2004 г. по тълк. д. № 1/2004 г. на ОСГК на ВКС, право на възлагане по този ред има съделителят-наследник, който не притежава друго жилище към момента на извършване на делбата, дори същият да се е разпоредил с жилищен имот преди или по време на делбения процес.

При така установените факти настоящият съдебен състав намира, че са налице елементите от фактическия състав на чл. 349, ал. 2 ГПК, поради което направеното искане за възлагане на имота е основателно и следва да бъде уважено. С приетата експертиза е установено, че действителната стойност на имота възлиза на 44 120 лева. А. С. ще придобие собствеността при условие, че за уравниение на дяловете на основание чл. 349, ал. 5 ГПК в шестмесечен срок от влизането в сила на решението заплати на А. Б. сумата 22 060 лева, а на М. С. и Н. С. - по 7 353.34 лева, заедно със законната лихва върху тези

суми, считано от влизане на решението в сила до окончателното им изплащане.

4. За да се приеме за надлежно и даващо възможност на страната да участва в производството по делото, призоваването за съдебно заседание следва да бъде извършено по предвидения в глава 6 ГПК ред, като съгласно чл. 38 ГПК съобщенията и призовките следва да бъдат връчвани на адреса, който е посочен по делото, а когато адресатът не е намерен на посочения адрес, съобщенията и призовките следва да бъдат връчени на настоящия адрес, а при липса на такъв – на постоянния адрес на лицето. Ако по делото е посочен адрес по местоработата на лицето, съдът е длъжен да изпрати съобщенията и призовките на този адрес и само ако адресатът не бъде намерен на този адрес, да разпореди връчването да се извърши по настоящия или постоянния адрес на лицето. В този смисъл и в разпоредбата на чл. 47, ал. 3, изречение 3 ГПК изрично е предвидено, че когато ответникът не се яви да получи книгата по делото при поставено уведомление по реда на чл. 47, ал. 1 ГПК, съдът следва служебно да провери и неговата месторабота и да разпореди връчване по месторабота, съответно по местослужене или по мястото на осъществяване на стопанската дейност. Ако така установените в ГПК правила не бъдат спазени, особено в хипотеза, при която адресът по месторабота е посочен в исковата молба, следва да се приеме, че допуснати от съда нарушения на съдопроизводствените правила по призоваване и връчване на съобщения, вкл. и по назначаване на особен представител на разноски на ищеца, обосновават наличие на основание за отмяна на влязло в сила съдебно решение по смисъла на чл. 303, ал. 1, т. 5 ГПК.

Чл. 303, ал. 1, т. 5 от ГПК

Решение № 186 от 27.11.2019 г. по гр. дело № 2488/2019 г., I г. о., докладчик съдия Светлана Калинова

Производството е по чл. 303, ал. 1, т. 5 ГПК.

Образувано е по молбата на Ц. Д. Ц. от гр.С. за отмяна на влязлото в сила решение № 358199/12.03.2018 г., постановено по гр.д. № 35014 г. по описа на СРС, Първо ГО, 49 състав, с което е признато за установено по предявения от З. С. В. срещу Ц. Д. Ц. иск с правно основание чл. 108 ЗС, че З. С. В. е собственик на движима вещ – лек автомобил, марка [марка], с рег. № [номер] и рама № [номер] и Ц. Д. Ц. е осъден да предаде на З. С. В. владението на лекия автомобил.

Поддържа, че е налице основание за отмяна по смисъла на чл. 303, ал. 1, т. 5 ГПК, като твърди, че е живял на семейни начала със З. С. В. до 2010 г. в гр. С., [адрес], където е бил адресно регистриран, но след раздялата е напуснал това жилище, закупил е имот в гр. П., където живее и ежедневно пътува до С., но тъй като мястото е извън регулация, все още няма административен адрес и не може да се регистрира адресно.

Твърди, че от дълги години работи като служител на ГД „ИН“ в ОС „ИН“ с място на работа ареста на НСС и служебен адрес гр .С., [адрес], който адрес е посочен и в исковата молба на лист 4, като в исковата молба З. С. В. е посочила изрично и че той не живее на постоянния си адрес, а настоящият му адрес не ѝ е известен.

Поддържа, че делото е протекло без да е уведомен за него, тъй като съдът не се е съобразил с тези, съдържащи се в исковата молба сведения и вместо да разпорежи призоваването му от месторабота, неколккратно е нареждал да бъде призован от постоянния му адрес, на който не живее от години, който факт е посочен и от ищцата в исковата молба. Твърди, че по този начин е бил лишен от възможността да участва в делото и моли решението да бъде отменено на основание чл. 303, ал. 1, т. 5 ГПК.

В писмено становище в срока по чл. 306, ал. 3 ГПК адв. Н. С. Д., в качеството си на процесуален представител на З. С. В., изразява становище, че молбата за отмяна е неоснователна по изложените в становището съображения.

С определение № 147/05.07.2019 г. молбата е допусната до разглеждане, като е прието, че същата е подадена в срока по чл. 305, т. 5 ГПК и отговаря на изискванията на чл. 306, ал. 1 ГПК.

Върховният касационен съд, като обсъди доводите на страните във връзка с изложеното в молбата основание, и след преценка на основателността на изложените твърдения с оглед заявеното основание за отмяна, приема следното:

Отмяната на влезлите в сила съдебни актове по реда на чл. 303 и сл. ГПК представлява извънреден извънстанционен способ за контрол, който може да бъде упражнен от ВКС само в изрично предвидените от закона случаи. По смисъла на чл. 303, ал. 1, т. 5 ГПК страната е лишена от възможност да участва в делото по причина допуснати нарушения на съдопроизводствените правила по призоваването на страните или по извършването на процесуални действия в открито съдебно заседание, т.е. само когато страната не е била уведомена за датата на провеждане на съдебното заседание и за извършваните в него съдопроизводствени действия, поради което не е могла да вземе участие в производството по делото, или не е била своевременно уведомена, поради което не е могла да организира защитата си.

За да се приеме за надлежно и даващо възможност на страната да участва в производството по делото, призоваването за съдебно заседание следва да бъде извършено по предвидения в глава 6 ГПК ред, като съгласно чл. 38 ГПК съобщенията и призовките следва да бъдат връчвани на адреса, който е посочен по делото, а когато адресатът не е намерен на посочения адрес, съобщенията и призовките следва да бъдат връчени на настоящия адрес, а при липса на такъв – на постоянния адрес на лицето. Ако по делото е

посочен адрес по местоработата на лицето, съдът е длъжен да изпрати съобщенията и призовките на този адрес и само ако адресатът не бъде намерен на този адрес, да разпреди връчването да се извърши по настоящия или постоянния адрес на лицето. В този смисъл и в разпоредбата на чл. 47, ал. 3, изречение 3 ГПК изрично е предвидено, че когато ответникът не се яви да получи книгата по делото при поставено уведомление по реда на чл. 47, ал. 1 ГПК, съдът следва служебно да провери и неговата месторабота и да разпреди връчване по месторабота, съответно по местослужене или по мястото на осъществяване на стопанската дейност. Ако така установените в ГПК правила не бъдат спазени, особено в хипотеза, при която адресът по месторабота е посочен в исковата молба, следва да се приеме, че допуснати от съда нарушения на съдопроизводствените правила по призоваване и връчване на съобщения, вкл. и по назначаване на особен представител на разноси на ищеца, обосновават наличие на основание за отмяна на влязло в сила съдебно решение по смисъла на чл. 303, ал. 1, т. 5 ГПК.

В случая в подадената от З. С. В. искова молба се съдържа деклариране на обстоятелството, че същата няма никакви сведения за настоящето местоживеене на ответника по предявения иск Ц. Д. Ц., както и че лицето не се намира на регистрирания постоянен адрес в ж. к. [име]. Посочен е адрес по месторабота гр. С., [адрес]. Призовки и съобщения до Ц. Д. Ц. по посочения адрес по месторабота обаче по делото не са били изпращани. Съобщения с препис от исковата молба и определен срок за отговор са изпращани единствено на постоянния адрес на лицето в гр. С., [адрес], откъдето са връщани в цялост с отбелязване, че по сведения на живущи на адреса и от настоящия собственик лицето не живее на адреса от 5 години. По реда на чл. 47 ГПК на този адрес е поставено уведомление, като след изтичане на срока за получаване на съдебните книжа и след изпращане на съобщение отново на този адрес, по реда на чл. 47, ал. 6 ГПК на Ц. Д. Ц. е назначен особен представител на разноси на ищеца.

Предпоставките за прилагане на чл. 47, ал. 6 ГПК обаче в случая не са били налице, тъй като съдът не е изпратил съобщението с приложения препис от исковата молба на посочения в исковата молба и известен на съда адрес по месторабота на ответника. Допуснатото при връчването на преписа от исковата молба процесуално нарушение е лишило ответника в производството от възможността да участва в същото и да организира защитата си.

Налице е поддържаното в настоящото производство основание за отмяна на постановеното от СРС решение. Същото следва да бъде отменено и делото следва да бъде върнато за ново разглеждане от друг състав на СРС от фазата по връчване на препис от исковата молба.

5.В рамките на исково производство (независимо дали то е образувано по реда на действащия или на отменения ГПК) съответната заинтересована страна би могла да пропусне да оспори по реда на чл. 193 от ГПК, респ. – чл. 154 от ГПК (отм.) истинността на АДС (каквато е постановката на поставения по делото процесуалноправен въпрос), единствено когато оспорва удостоверените с него обстоятелства, че той е издаден от посочения в него актосъставител, на посочените дата и място, и че са представени описаните в него документи – писмени доказателства, удостоверяващи придобивното (респ. – правоизменящото или правоогасяващото) основание за Държавата. И в този случай, обаче, пропускането на преклузивния срок по чл. 193, ал. 1 от ГПК, респ. – по чл. 154, ал. 1 от ГПК (отм.) води до недопустимост и на иска за установяване по реда на чл. 124, ал. 4, изр. 1, пр. 2 от ГПК неистинност на АДС.

Чл. 193 от ГПК

Чл. 154 от ГПК (отм.)

Чл. 290 от ГПК

Решение № 125 от 02.07.2019 г. по гр. дело № 3576/2018 г., IV г. о., докладчик съдия Боян Цонев

Производство по чл. 290 от ГПК.

Образувано е по касационна жалба на ищеца по делото [фирма] ЕООД срещу решение № III-23/12.04.2018 г., постановено по възз. гр. дело № 184/2018 г. на ОС Бургас. С обжалваното въззивно решение е постановено следното: 1) обезсилено е първоинстанционното решение № 1753/03.11.2017 г. по гр. дело № 1141/2016 г. на РС Бургас – в частта, с която по реда на чл. 124, ал. 4 от ГПК е отхвърлен искът на жалбоподателя за установяване неистинност на удостовереното с акт за държавна собственост (АДС) № [номер] на община Ц., представен като писмено доказателство по висящото гр. дело № 73/2008 г. на РС Ц., право на собственост на праводателя на ответника [фирма] ЕАД – ДФ [име] – С., клон „П.“, като въззивният съд е прекратил производството по иска в тази част; 2) потвърдено е първоинстанционното решение № 1753/03.11.2017 г. по гр. дело № 1141/2016 г. на РС Бургас– в останалата обжалвана част; 3) в тежест на жалбоподателя са възложени разноските по делото.

В касационната жалба се излагат оплаквания за частична недопустимост на обжалваното въззивно решение – в частта, с която частично е обезсилено първоинстанционното решение и частично е прекратено производството по делото, и при условията на евентуалност – оплаквания за неправилност изцяло на въззивното решение, поради

съществени нарушения на съдопроизводствените правила и нарушение на материалния закон – касационни основания по чл. 281, т. 2 и т. 3 от ГПК.

Ответникът [фирма] ЕАД в отговора на касационната жалба и в откритото съдебно заседание излага становище и съображения за неоснователност на жалбата, като поддържа и възражението си от първата инстанция за недопустимост изцяло на производството по делото, поради недопустимост на предявения иск.

Другият ответник по делото – Държавата - не е подала отговор на касационната жалба и не заявява становище по нея.

С определение № 96/08.02.2019 г. касационното обжалване по делото е допуснато на основание чл. 280, ал. 1, т. 3 и ал. 2, предл. 2 от ГПК – с оглед извършването на касационната проверка относно процесуалната допустимост на обжалваното въззивно решение, по процесуалноправния въпрос – налице ли е правен интерес от установяване неистинност на АДС с иск по реда на чл. 124, ал. 4, изр. 1, пр. 2 от ГПК, при наличие на висящо между същите страни друго производство, образувано по реда на ГПК от 1952 г. (отм.) по иск за собственост върху недвижим имот, в което страната е пропуснала да оспори по реда на чл. 154 от ГПК (отм.) истинността на същия АДС.

Настоящият съдебен състав намира, че отговорът на този процесуалноправен въпрос е отрицателен по следните съображения:

АДС удостоверява възникването, изменението и погасяването на правото на собственост на Държавата върху недвижими имоти (чл. 5 от ЗДС и чл. 19 от ЗС), като се съставя от длъжностно лице по ред и форма, определени в закона (чл. 102 - чл. 114 от действащия ППЗДС от 2006 г.; чл. 144 - чл. 158 от отменения ППЗДС от 1996 г.; чл. 77 – чл. 85 от отменената НДИ от 1975 г.), въз основа на други документи – писмени доказателства, удостоверяващи придобивното (респ. – правоизменящото или правопогасяващото) основание за Държавата (аргум. от чл. 106, ал. 1 от

ППЗДС и чл. 105, ал. 1, т. 1 от ППЗДС от 1996 г., отм.). По своята функция и предназначение АДС е почти идентичен, а относно реда за съставянето му – сходен с констативния нотариален акт за собственост по чл. 587, ал. 1 от ГПК (респ. по чл. 483, ал. 1 от ГПК от 1952 г., отм.), поради което задължителните указания и разяснения, дадени с тълкувателно решение (ТР) № 11/21.03.2013 г. на ОСГК на ВКС, са приложими и относно АДС, а именно:

АДС се ползва с материална доказателствена сила по чл. 179, ал. 1 от ГПК, респ. по чл. 143, ал. 1 от ГПК (отм.), само относно извършените от и пред актосъставителя действия – че АДС е издаден от посочения в него актосъставител, на посочените дата и място, и че са представени описаните в него документи – писмени доказателства, удостоверяващи придобивното (респ. – правоизменящото или правопогасяващото) основание за Държавата. Само по отношение на тези обстоятелства е допустимо оспорването истинността на АДС като писмено доказателство, т.е. – по реда на чл. 193 от ГПК, респ. – чл. 154 от ГПК (отм.), а следователно – и с иск по реда на чл. 124, ал. 4, изр. 1, пр. 2 от ГПК.

Основната обвързваща доказателствена сила на АДС, обаче, е тази по чл. 114, ал. 1 от ППЗДС (респ. - чл. 158, ал. 1 от ППЗДС от 1996 г., отм.), във вр. с чл. 5 от ЗДС и чл. 19 от ЗС, т.е. – легитимиращото му действие относно удостоверяването на правото на собственост на Държавата, съответно – и на юридическите факти (фактическите състави), съставляващи придобивното (респ. – правоизменящото или правопогасяващото) основание за Държавата. Тъй като тези факти не се осъществяват непосредствено пред актосъставителя, а той ги установява от представени пред него други документи (писмени доказателства) и въз основа на тях прави правния си извод си за принадлежността (изменението или погасяването) на правото на собственост на Държавата, това легитимиращо действие на АДС е различно и не се ползва с материална доказателствена сила по смисъла на чл. 179, ал. 1 от ГПК, респ. по чл. 143, ал. 1 от ГПК (отм.). Поради това, при оспорване в

рамките на исково производство (независимо дали то е образувано по реда на действащия или на отменения ГПК) на правото на собственост на Държавата и на юридическите факти, съставляващи придобивното (респ. – правоизменящото или правопогасяващото) основание за Държавата, удостоверени с АДС, това оспорване не се развива по реда на чл. 193 от ГПК, респ. – чл. 154 от ГПК (отм.), тъй като не касае истинността на АДС, а съществуването на удостовереното с него право на собственост на Държавата, което се индивидуализира и със съответното придобивно основание. Следователно, в тези случаи за оспорващата страна не е налице правен интерес и е недопустим иск по реда на чл. 124, ал. 4, изр. 1, пр. 2 от ГПК за оспорване неистинност на АДС. Както също е разяснено в ТР № 11/21.03.2013 г. на ОСГК на ВКС, оспорващата страна, за която е тежестта за доказване да обори легитимиращото действие на акта за собственост, следва в рамките на самото исково производство да докаже факти, които изключват правото на собственост на Държавата, удостоверено с АДС.

От изложеното следва, че в рамките на исково производство (независимо дали то е образувано по реда на действащия или на отменения ГПК) съответната заинтересована страна би могла да пропусне да оспори по реда на чл. 193 от ГПК, респ. – чл. 154 от ГПК (отм.) истинността на АДС (каквато е постановката на поставения по делото процесуалноправен въпрос), единствено когато оспорва удостоверените с него обстоятелства, че той е издаден от посочения в него актосъставител, на посочените дата и място, и че са представени описаните в него документи – писмени доказателства, удостоверяващи придобивното (респ. – правоизменящото или правопогасяващото) основание за Държавата. И в този случай, обаче, съгласно задължителните указания и разяснения, дадени с ТР № 5/14.11.2012 г. на ОСГТК на ВКС, пропускането на преклузивния срок по чл. 193, ал. 1 от ГПК, респ. – по чл. 154, ал. 1 от ГПК (отм.) води до недопустимост и на иска за установяване по реда на чл. 124, ал. 4, изр. 1, пр. 2 от ГПК неистинност на АДС (в този смисъл, и конкретно – че пропускането на преклузивния срок по

чл. 154, ал. 1 от ГПК (отм.) е равнозначно на пропускането на преклузивния срок по чл. 193, ал. 1 от ГПК, са и постановените по реда на чл. 274, ал. 3 от ГПК, определение № 423/16.06.2014 г. по ч. гр. дело № 2608/2014 г. на III-то гр. отд. на ВКС и определение № 387/09.06.2015 г. по ч. гр. дело № 2918/2015 г. на IV-то гр. отд. на ВКС).

В случая в исковата си молба касаторът - ищец обосновава правния си интерес от предявения по делото по реда на чл. 124, ал. 4, изр. 1, пр. 2 от ГПК иск за установяване неистинност на процесния АДС № 1327/16.11.1994 г., издаден от длъжностно лице при община Ц., единствено с обстоятелството, че е пропуснал да оспори този АДС по реда на чл. 154 от ГПК (отм.) в рамките на висящото гр. дело № 73/2008 г. на РС Ц., образувано по предявен срещу него от ответното по настоящото дело дружество, иск с правно основание чл. 108 от ЗС за реивандикация на недвижим имот. Освен това, съгласно изложеното в исковата молба, оспорването не е на истинността на процесния АДС – както е разяснено по-горе и в ТР № 11/21.03.2013 г. на ОСГК на ВКС, а на легитимиращото му действие относно правото на собственост на Държавата и на придобивното основание за нея, респ. – на отразените в процесния АДС права върху имота, предоставени на ДФ [име] – С., клон „П.“, която е праводател на ответното търговско дружество.

Съгласно възприетото по-горе разрешение на поставения по делото процесуалноправен въпрос, така предявеният по реда на чл. 124, ал. 4, изр. 1, пр. 2 от ГПК иск за установяване неистинност на процесния АДС, е изцяло недопустим. Поради това, частично недопустимо е и обжалваното въззивно решение – в частта, с която въззивният съд частично е потвърдил недопустимото първоинстанционно решение по делото, постановено по същество по недопустимия иск. Съгласно чл. 270, ал. 3, изр. 1, във вр. с чл. 293, ал. 4, пр. 2 от ГПК, в тази негова недопустима част въззивното решение следва да се обезсили, като производството по делото следва да се прекрати и в тази част, т.е. – изцяло по предявения по делото недопустим иск. Също

предвид възприетото по-горе разрешение на поставения по делото процесуалноправен въпрос, обжалваното въззивно решение е правилно като краен резултат в останалата част, с която недопустимото първоинстанционно решение е частично обезсилено и производството по недопустимия иск е частично прекратено. В тази негова част въззивното решение следва да се остави в сила, съгласно чл. 293, ал. 1, пр. 1 от ГПК.

6.С оглед на правната уредба следва да бъде прието, че изготвянето и утвърждаването на ново щатно разписание за длъжностите на съдебните служители в съответния орган на съдебната власт представлява сложен фактически състав. Съответно изменение на същото обаче е от компетенциите на съответния административен ръководител на органа на съдебната власт. Разпоредбите на чл. 30, ал. 5, т. 8 и чл. 341, ал. 2 от ЗСВ съществуват в закона още преди приемането на измененията от август 2016 година, предвиждащи изрично правото на административните ръководители на органите на съдебната власт да утвърждават щатното разписание на администрацията на съответния орган. Целта на тези изменения обаче е не да обезсмислят правомощията на ВСС по чл. 30, ал. 5, т. 8 и чл. 341, ал. 2 от ЗСВ. Първоначалната редакция на първата от посочените разпоредби е предвиждала, че ВСС има правомощия да определя броя на съдебните служители, както и да съкращава незаети бройки, като впоследствие текстът е придобил действащата си редакция, съгласно, която могат да бъдат съкращавани не само незаети бройки, но и заети такива. Тези правомощия на ВСС са предвидени с оглед на това, че същият представлява разпоредител с бюджета на съдебната власт, поради което и определя бюджета на всеки един от органите в нея. Доколкото в този бюджет се включват и разходите за работна заплата, то именно поради тази причина е дадено правото на ВСС да определя броя на съдебните служители в съответния

орган на съдебната власт, като може да увеличава или намалява този брой. Това обаче не означава, че съответната колегия на ВСС изготвя щатното разписание на съответния съдебен орган като определя структурата на същата и разпределението на служителите като длъжности и брой в съответните структури на органа, тъй като обратното би довело до това административният ръководител на съответния орган да утвърждава решението на съответната колегия от ВСС.

Щатното разписание на органа на съдебната власт се изготвя и утвърждава от административния ръководител на съответния орган, като при това той следва да съобрази решенията на ВСС по чл. 30, ал. 5, т. 8 и чл. 341, ал. 2 от ЗСВ. Тези решения имат за адресат съответния административен ръководител, като могат да бъдат вземани и по негово предложение. Поради това при изготвяне на щатното разписание, административният ръководител не може да предвиди повече бройки за съдебни служители извън тези, определени по чл. 30, ал. 5, т. 8 и чл. 341, ал. 2 от ЗСВ. Самото разпределение на бройките в структурите на органите на съдебната власт обаче е от правомощията на административния ръководител. Затова той може да извършва самостоятелна преценка за това дали дадена длъжност следва да съществува или дали предвидените за тази длъжност бройки са достатъчни или не. В случай, че прецени, че дадена длъжност не е необходима или че определените за заемането ѝ бройки следва да бъдат намалени, съответният административен ръководител може да направи предложение до ВСС за вземане на решение за съкращаването на тази длъжност или на съответните бройки от нея, като наред с това извърши изменение на щатното разписание, които да отразяват това съкращение. Доколкото в закона не е предвидена изрична поредност на тези действия, то няма пречка щатното разписание да бъде изменено и без да има решение на съответната колегия по чл. 30, ал. 5, т. 8 и чл. 341, ал. 2 от

ЗСВ в случаите, когато не се увеличава общият брой на служителите, поради което съответният орган се вмества в предвидения бюджет.

С оглед на всичко гореизложено, на така поставения въпрос следва да бъде отговорено, че компетентен да одобрява щатното разписание на Прокуратурата на Република България, съответно да намалява или премахва бройки от него, е главният прокурор на Република България.

Чл. 30, ал. 5, т. 8 от ЗСВ

Чл. 341, ал. 2 от ЗСВ

Чл. 290 от ГПК

Решение № 177 от 10.09.2019 г. по гр. дело № 3088/2018 г., IV г. о., докладчик съдия Димитър Димитров

Производството е по реда на чл. 290 от ГПК и е образувано по повод на касационна жалба с вх. № [номер], подадена от Прокуратурата на Република България, срещу решение № 150/25.05.2018 година на ОС Враца, постановено по гр. д. № 226/2018 година.

С обжалваното решение съставът на ОС Враца е потвърдил първоинстанционното решение № 52/12.03.2018 година на РС Козлодуй, постановено по гр. д. № 1391/2017 година, с което са уважени предявените от М. Б. М. срещу Прокуратурата на Република България искове с правно основание чл. 344, ал. 1, т. 1, т. 2 и т. 3 от КТ, последният във връзка с чл. 225, ал. 1 от КТ, като е признато за незаконно и като такова е отменено уволнението на М. от длъжността „съдебен секретар“ в специализирана администрация, служба „Регистратура и деловодство“ на РП О, извършено

със заповед № [номер] на административния ръководител на РП О, на основание чл. 328, ал. 1, т. 2, пр. 2 от КТ, като М. е възстановена на заеманата преди уволнението длъжност, а Прокуратурата на Република България е осъдена да ѝ заплати сумата от 3257.00 лева, представляваща обезщетение за времето, през което е останала без работа вследствие на незаконното уволнение, заедно със законната лихва върху сумата, считано от предявяването на иска 29.08.2017 година до окончателното плащане.

В подадената от Прокуратурата на Република България касационна жалба се излагат доводи за това, че обжалваното решение е постановено в нарушение на материалния закон, при съществени нарушения на съдопроизводствените правила и е необосновано. Поискано е същото да бъде отменено и вместо него да бъде постановено друго, с което предявените срещу нея от М. Б. М. искове с правно основание чл. 344, ал. 1, т. 1, т. 2 и т. 3 от КТ, последният във връзка с чл. 225, ал. 1 от КТ, да бъдат отхвърлени.

Ответницата по касационната жалба М. Б. М. е подала отговор на същата с вх. № 6891/19.07.2018 година, с който е изразила становище, че жалбата е неоснователна и като такава трябва да се остави без уважение, като се потвърди атакуваното с нея решение.

Прокуратурата на Република България е била уведомена за обжалваното решение на 30.05.2018 година, като подадената от нея срещу същото касационна жалба е с вх. № [номер], като 30.06.2018 година и 01.07.2018 година са неприсъствени дни. Поради това и с оглед разпоредбата на чл. 60, ал. 6 от ГПК е спазен предвидения от чл. 283, изр. 1 от ГПК преклузивен срок за обжалване като жалбата отговаря на формалните изисквания на чл. 284 от ГПК. Същата е подадена от надлежна страна, поради което е допустима.

С постановеното по делото определение № 253/20.03.2019 година обжалваното решение е допуснато до касационно обжалване по отношението

на правния въпрос за това кой е компетентният орган, който одобрява щатното разписание на администрацията на Прокуратурата на Република България и нейните части, съответно да намалява или премахва бройки от него - ПК на ВСС Главния прокурор на Република България или административните ръководители на съответните прокуратури. По този въпрос трябва да се има предвид, че правомощията на органите на съдебната власт са уредени в ЗСВ, като в чл. 30, ал. 5, т. 8 от същия е посочено, че съдийската и прокурорската колегии на ВСС определят броя на съдебните служители, съответно степента на натовареност-по предложение на или след съгласуване с административните ръководители на органите на съдебната власт, а за органите, включени в структурата на Прокуратурата на Република България - и с главния прокурор, като могат да разкриват нови и да съкращават длъжности. Подобно правило е въведено и с разпоредбата на чл. 341, ал. 2 от ЗСВ, където е посочено, че броят на съдебните служители в органите на съдебната власт се определя от колегиите по предложение на съответния административен ръководител съобразно степента на натовареност на органа на съдебната власт и след съгласуване с комисията „Бюджет и финанси“. Същевременно обаче, след като тези разпоредби са вече действащи, е налице изменение в ЗСВ, обнародвано в ДВ бр. 62/09.08.2016 година, което е в сила от 09.08.2016 година, с което изрично се дават правомощия на ръководителите на органите на съдебната власт да утвърждават щатното разписание на администрацията на съответния орган, като в определени случаи това става след съгласуване с общото събрание на съдиите (чл. 80, т. 11; чл. 86, т. 14, чл. 93, ал. 1, т. 11; чл. 106, ал. 1, т. 12; чл. 114, ал. 1, т. 12; чл. 122, ал. 1, т. 12). Такова право не е изрично предвидено в разпоредбата на чл. 138 от ЗСВ, уреждаща правомощията на главния прокурор, но за него следва да важи същия принцип, доколкото той ръководи и представлява прокуратурата и организира дейността на ВКП, ВАП, НСлС и на административните ръководители на прокуратурата. Именно с оглед на тези правомощия в чл. 6 от ПАПРБ е предвидено, че главният прокурор

определя структурата на администрацията на Прокуратурата на Република България, вида на съответните звена, броя и вида на длъжностите в тях. Същевременно в чл. 90 от ПАПРБ е предвидено, че съдебните служители се назначават на длъжности съгласно длъжностни разписания на администрацията на Прокуратурата на Република България, утвърдени от главния прокурор. С оглед на тези разпоредби е дадена възможност на главния прокурор да определя щатното разписание на администрацията на Прокуратурата на РБ, при това не само на ВКП, но и на всички останали прокуратури, доколкото същите не са самостоятелни юридически лица, а такова е Прокуратурата на Република България.

С оглед на така посочената правна уредба следва да бъде прието, че изготвянето и утвърждаването на ново щатно разписание за длъжностите на съдебните служители в съответния орган на съдебната власт представлява сложен фактически състав. Съответно изменение на същото обаче е от компетенциите на съответния административен ръководител на органа на съдебната власт. Разпоредбите на чл. 30, ал. 5, т. 8 и чл. 341, ал. 2 от ЗСВ съществуват в закона още преди приемането на измененията от август 2016 година, предвиждащи изрично правото на административните ръководители на органите на съдебната власт да утвърждават щатното разписание на администрацията на съответния орган. Целта на тези изменения обаче е не да обезсмислят правомощията на ВСС по чл. 30, ал. 5, т. 8 и чл. 341, ал. 2 от ЗСВ. Първоначалната редакция на първата от посочените разпоредби е предвиждала, че ВСС има правомощия да определя броя на съдебните служители, както и да съкращава незаети бройки, като впоследствие текстът е придобил действащата си редакция, съгласно, която могат да бъдат съкращавани не само незаети бройки, но и заети такива. Тези правомощия на ВСС са предвидени с оглед на това, че същият представлява разпоредител с бюджета на съдебната власт, поради което и определя бюджета на всеки един от органите в нея. Доколкото в този бюджет се включват и разходите за работна заплата, то именно поради тази причина е дадено правото на ВСС да

определя броя на съдебните служители в съответния орган на съдебната власт, като може да увеличава или намалява този брой. Това обаче не означава, че съответната колегия на ВСС изготвя щатното разписание на съответния съдебен орган като определя структурата на същата и разпределението на служителите като длъжности и брой в съответните структури на органа, тъй като обратното би довело до това административния ръководител на съответния орган да утвърждава решението на съответната колегия от ВСС. Щатното разписание на органа на съдебната власт се изготвя и утвърждава от административния ръководител на съответния орган, като при това той следва да съобрази решенията на ВСС по чл. 30, ал. 5, т. 8 и чл. 341, ал. 2 от ЗСВ. Тези решения имат за адресат съответния административен ръководител, като могат да бъдат вземани и по негово предложение. Поради това при изготвяне на щатното разписание, административният ръководител не може да предвиди повече бройки за съдебни служители извън тези, определени по чл. 30, ал. 5, т. 8 и чл. 341, ал. 2 от ЗСВ. Самото разпределение на бройките в структурите на органите на съдебната власт обаче е от правомощията на административния ръководител. За това той може да извършва самостоятелна преценка за това дали дадена длъжност следва да съществува или дали предвидените за тази длъжност бройки са достатъчни или не. В случай, че прецени, че дадена длъжност не е необходима или че определените за заемането ѝ бройки следва да бъдат намалени, съответният административен ръководител може да направи предложение до ВСС за вземане на решение за съкращаването на тази длъжност или на съответните бройки от нея, като наред с това извърши изменение на щатното разписание, които да отразяват това съкращение. Доколкото в закона не е предвидена изрична поредност на тези действия, то няма пречка щатното разписание да бъде изменено и без да има решение на съответната колегия по чл. 30, ал. 5, т. 8 и чл. 341, ал. 2 от ЗСВ в случаите, когато не се увеличава общия брой на служителите, поради което съответния орган се вмести в предвидения бюджет.

С оглед на всичко гореизложено, на така поставения въпрос следва да бъде отговорено, че компетентен да одобрява щатното разписание на Прокуратурата на Република България, съответно да намалява или премахва бройки от него, е главният прокурор на Република България.

С оглед на така дадения отговор на правния въпрос, по повод на който е допуснато касационно обжалване, Върховният касационен съд, състав на Четвърто отделение приема, че решението на ОС Враца е правилно, но по следните съображения:

Съставът на ОС Враца е приел, че М. Б. М. е работила в РП О по силата на безсрочен трудов договор на длъжност „съдебен секретар“ в специализирана администрация, служба „Регистратура и деловодство“. Със заповед № [номер] на административния ръководител на РП О са й били възложени допълнително трудови задължения присъщи на длъжността „съдебен деловодител“. Трудовото правоотношение между страните било прекратено със заповед № [номер], считано от датата на връчване на уведомлението за неспазен срок на предизвестие-аргумент чл. 335, ал. 2, т. 2 КТ, на основание чл. 328, ал. 1, т. 2, пр. 2 от КТ, съкращаване на щата, поради това, че една щатна бройка за длъжността „съдебен секретар“, предвидена в длъжностното разписание на съдебните служители в РП О, утвърдено от Главния прокурор и в сила от 01.01.2017 година била преразпределена със заповед № РД-08-531/01.08.2017 година на главния прокурор от щата на РП О, служба „Регистратура и деловодство“ в щата на РП Х, служба „Регистратура, деловодство и архив“, при което длъжността заемана от М. била съкратена.

Въззивният съд е приел, че в случая липсвало реално съкращение в щата, тъй като заповед № [номер] на Главния прокурор за преразпределение на щатната бройка заемана от М. към щата на друга прокуратура била издадена в нарушение на разпоредбата на чл. 30, ал. 5, т. 8 ЗСВ (изменена с ДВ, бр. 28/2016 година) и чл. 341, ал. 2 от ЗСВ (изменена ДВ, бр. 28/2016

година), според които органът, който разполагал с правомощие да съкращава длъжности, респективно да извършва трансформации в съдебната администрация, бил ПК на ВСС. Това било така, защото съгласно чл. 341, ал. 1 от ЗСВ Колегиите на ВСС издавали след съгласуване с Комисията по „Бюджет и финанси“ Класификатор на длъжностите на съответните органи на съдебната власт, в който се определяли наименованията на длъжностите, минималната образователна степен и други изисквания за съответната длъжност, възнаграждението за длъжността, ранг за длъжността и възнаграждение за ранга. Съгласно разпоредбата на чл. 30, ал. 5, т. 8 от ЗСВ, съответните колегии определяли броя на съдебните служители съобразно степента на натовареност-по предложение на или след съгласуване с административните ръководители на органите съдебната власт, а за органите включени в структурата на Прокуратурата на Република България и с Главния прокурор, като могли да разкриват нови и да съкращават длъжности. Според чл. 341, ал. 2 от ЗСВ броят на съдебните служители в органите на съдебната власт се определял от колегиите по предложение на съответния административен ръководител съобразно степента на натовареност на органа на съдебна власт и след съгласуване с Комисия „Бюджет и финанси“. Така формулирани, законовите разпоредби на ЗСВ по никакъв начин не делегирали права на Главния прокурор да извършва промени в щатовете на прокуратурите, които се намирали под неговото ръководство, като тълкуването и прилагането им също изключвало такива правомощия. В тази връзка било установено, че заповедта на Главния прокурор, на която се основавало уволнението на М., била издадена без за това да има съответно решение на ПК на ВСС и без да е отправяно предложение в тази връзка от административния ръководител на РП О. Съдебният състав на ОС Враца е счел, че разпоредбата на чл. 138, т. 1 от ЗСВ за осъществяването от Главния прокурор общо ръководство на прокуратурата, не включвало и правото да съкращава и трансформира/длъжности, тъй като по силата на посочените по-горе разпоредби на ЗСВ,

това било вменено като правомощие на съответните Колегии на ВСС, в случая-ПК. Разпоредбата на чл. 6, ал. 1 от ПАПРБ, също не делегирала такива права, още повече че тя била уредена в подзаконов нормативен акт, който следвало да се тълкува и прилага ограничително, т. е. така, че да не е в противоречие със законови правни норми. Извършена справка по отношение на практика на ВСС, показвала, че всички промени в структурите и щатовете на органите в структурирани в системата на Прокуратурата на Република България се е извършвала след съответно решение на ВСС, след изменението на ЗСВ - по решение на съответната колегия, както било заложено в коментираният по-горе разпоредби. При това положение, при изпълнение на правомощията си, произтичащи от чл. 6 от ПАПРБ, Главният прокурор действал при условията на обвързана компетентност съгласно разпоредбите на ЗСВ.

С оглед на дадения отговор на правния въпрос обаче, следва да бъде прието, че е налице съкращаване на длъжността „съдебен секретар“ в специализираната администрация на служба „Регистратура и деловодство“ на РП О, извършено със заповед № [номер] на главния прокурор на Република България, с която заеманата от М. Б. М. длъжност се преразпределя от РП О в РП Х, като заеманата от М. длъжност в първата прокуратура е съкратена. Поради това е налице хипотезата на чл. 328, ал. 1, т. 2, пр. 2 от КТ за прекратяване на трудовото правоотношение на М. Б. М. която е заемала тази длъжност и изводът на състава на ОС Враца за липса на съкращаване в щата е незаконосъобразен.

Предвид горното обаче следва да бъде разгледано направеното от М. Б. М. възражение за неизвършен подбор по смисъла на чл. 329 от КТ. Работодателят твърди, че не е следвало да прави такъв, тъй като заеманата от М. Б. М. длъжност „съдебен секретар“ е била единствена в администрацията на РП О. При преценка на това дали е следвало да се извършва подбор или не обаче, следва да се изхожда не от самото наименование на длъжността, а от

действително възложените и изпълнявани от нея функции. От събраните доказателства е видно, че действително длъжността „съдебен секретар“, която е била заемана от М. Б. М. е била единствена с това наименование в администрацията на РП О. Изготвената за тази длъжност длъжностна характеристика, която е била връчена и подписана от М. Б. М. обаче се покрива с длъжностна характеристика за длъжността „съдебен деловодител“, която съществува в администрацията на РП О. Налице са разлики, които обаче са несъществени и не могат да доведат до извода, че се касае за различни трудови функции, изпълнявани от двете длъжности, като задължението да разпределение и направляване на ново постъпилата поща, за водени на азбучниците и за предаване на прокурорите на разпределените им за решаване дела. Освен това, със заповед № [номер] на административния ръководител на РП О, на М. Б. М. са били възложени допълнителни трудови възнаграждения, характерни за длъжността „съдебен деловодител“. Така събраните доказателства водят до извода, че макар и да е заемала длъжността „съдебен секретар“, М. Б. М. фактически е изпълнявала функциите, предвидени за длъжността „съдебен деловодител“. В този смисъл извършването на подбор по смисъла на чл. 329 от КТ е било задължително за работодателя. Липсата на такъв води до незаконност на уволнението на М. Б. М., поради което предявените от искиове по чл. 344, ал. 1, т. 1, т. 2 и т. 3 от КТ са основателни и следва да бъдат уважени по съображения различни от тези на Окръжен съд Враца.

III. РЕШЕНИЯ НА ТЪРГОВСКАТА КОЛЕГИЯ

7.Спрямо приобретателя, придобил ипотекиран имот в рамките на срока по чл. 172, ал. 1 ЗЗД, повторно вписване на изсрочената и неподновена

ипотека не е допустимо поради отсъствие на условието по чл. 167, ал. 3 ЗЗД.

Чл. 167, ал. 3 ЗЗД

Чл. 172 ЗЗД

Чл. 179 ЗЗД

Решение № 101 от 13.02.2020 г. по търг. дело № 2992/2018 г., I т. о., докладчик съдия Васил Христатиев

С въззивно решение Пловдивски апелативен съд е потвърдил обжалваното от ищеца С. П. първоинстанционно решение, с което е отхвърлен предявеният срещу [фирма] АД установителен иск по чл. 124, ал. 1 ГПК за установяване на несъществуването на ипотечно право на ответника.

Въззивното решение е обжалвано от ищеца с оплаквания за неправилност и искане за отмяната му със съответните последици.

Ответникът оспорва жалбата като неоснователна.

Предявения иск по чл. 124, ал. 1 ГПК за установяване на несъществуването на претендираното от ответника ипотечно право ищецът е обосновал с твърденията и аргументите, че след учредяването на ипотека в полза на ответника от страна на трето лице за обезпечаване на задълженията му към ответника по сключен между тях договор за банков кредит, кредитополучателят е продал ипотекирания имот на праводателите на ищеца, в рамките на десетгодишния срок по чл. 172, ал. 1 ЗЗД вписването на ипотека не било подновено, а след изтичането на този срок ипотека била

вписана отново, след което ищецът закупил имота от предходните собственици, закупили го преди това от кредитополучателя.

Първоинстанционният съд е приел за установено, включително с оглед липсата на спор по фактите, че на 07.06.2006 г. А. К. и А. К. прехвърлили на ЕТ „Г. П.“ собствеността върху поземлен имот в гр. С., без запазване на право на строеж, срещу задължение на търговеца да построи в имота жилищна сграда, като отстъпи на прехвърлителите собствеността върху част от обектите в нея.

На 22.01.2007 г. между ответника и търговеца бил сключен договор за банков кредит и за обезпечаване на задълженията си по този договор търговецът учредил в полза на ответника договорна ипотека върху поземления имот, вписана на същата дата.

На 16.05.2008 г. търговецът прехвърлил на А. К. и А. К. отделни обекти, намиращи се в построената в ипотекирания имот сграда, сред които и процесния апартамент.

На 07.03.2017 г. по молба на ответника било извършено ново вписване на същата ипотека.

На 06.04.2017 г. А. К. и А. К. продали процесния апартамент на ищеца.

За да намери иска за неоснователен, първоинстанционният съд е приел, че след като ипотека не е била заличена по реда на чл. 22 ПВ в периода от 23.01.2017 г. до 07.03.2017 г., правните последици на първоначалното вписване не са отпаднали по право, а са се запазили оповестителното му действие и противопоставимостта на трети лица. Като допълнителен аргумент съдът е изтъкнал и конститутивното действие на заличаването съгласно чл. 179, ал. 3 ЗЗД.

Изложените от първата инстанция съображения въззивният съд не е споделил, приемайки за неправилна тезата, че ипотека запазва действието

си до момента на заличаването, както и че заличаването по чл. 179 ЗЗД има отношение към хипотезата на изтекъл срок по чл. 172, ал. 1 ЗЗД.

Независимо от това въззивният съд е изложил собствени съображения за неоснователност на иска, като е приел, че в случай, че към момента на новото вписване имотът продължава да е собственост на лице, което с него е отговаряло за обезпеченото вземане, с новото вписване се възстановява действието на старата ипотека, макар и с нов ред. Приел е, че такова лице може да е както първоначалният длъжник (с оглед изискването по чл. 167, ал. 3 ЗЗД), така и третото лице, придобило ипотекирания имот в рамките на срока по чл. 172, ал. 1 ЗЗД, на което поради това ипотека е противопоставима.

Касационното обжалване на решението е допуснато на основание чл. 280, ал. 1, т. 3 ГПК по въпроса относно правното действие на новото вписване на ипотека по чл. 172, ал. 2 ЗЗД спрямо третите лица, придобили и вписали права върху ипотекирания имот в рамките на действието на първоначалното вписване по чл. 172, ал. 1 ЗЗД.

По така поставения въпрос касационната инстанция прие следното.

Предварително следва да се отбележи, че отговорът на поставения въпрос, свързан с правното действие на ипотека, следва да бъде основан на тълкуване единствено на разпоредбите на чл. 149-155 и чл. 166-179 ЗЗД, доколкото именно те установяват общата правна уредба на ипотека, т. е. предпоставките за възникване на ипотечното право, неговото съдържание и условията за погасяването му. Не следва да бъдат съобразявани съдържащите се в Правилника за вписванията разпоредби по две причини. На първо място, недопустимо е разпоредби на закон да бъдат тълкувани с помощта на съображения, извлечени от разпоредби на подзаконов нормативен акт. На второ място, съобразно делегацията по чл. 116 ЗС, на която се основава ПВ, правомощията за издаване на подзаконов нормативен акт са ограничени

единствено до реда за извършване на съответните вписвания и до събираните за това такси. Извън тези правомощия остават всички въпроси относно видовете вписвания, предпоставките за извършването им и най-вече относно техните последици.

Съгласно чл. 166, ал. 1 ЗЗД ипотеката възниква като последица от вписване в имотния регистър. Предпоставка за извършване на такова вписване е договорът за ипотека (чл. 167, ал. 1 ЗЗ) или съответният друг вид договор или акт (чл. 168, ал. 2 ЗЗД), който съгласно нарочна разпоредба на закона дава на кредитора право да впише законна ипотека.

Извършеното вписване на ипотеката (законна или договорна) е ограничено със срока по чл. 172, ал. 1 ЗЗД, поради което с изтичането на този срок (при липса на подновяване по чл. 172, ал. 1, изр. 2 ЗЗД) действието на вписването отпада. Доколкото действието на вписването се изразява във възникване на ипотечното право, прекратяването на действието на вписването означава прекратяване на ипотечното право. Оттук повторното вписване по чл. 172, ал. 2 ЗЗД означава повторно възникване на ипотечното право, макар и същото (като основаващо се на първоначалния ипотечен договор, респ. на първоначалните условия за вписване на законна ипотека).

Във връзка с горното следва да се посочи, че при преценката за съществуване и противопоставимост на ипотечното право в периода от изтичането на срока по чл. 172, ал. 1 ЗЗД до повторното вписване не следва да се обсъжда възможността за заличаване по чл. 22 ПВ – по изложените по-горе съображения. Съображения по този въпрос не могат да се извличат и от заличаването по чл. 179 ЗЗД, доколкото същото по правната си същност представлява основание за прекратяване на действието на вписването, което е различно от предвиденото в чл. 172, ал. 1 ЗЗД основание за прекратяване на действието на вписването. Поради това възможността за заличаване по чл. 179 ЗЗД не изключва прекратяването на действието на вписването по чл. 172, ал. 1 ЗЗД и не може да се тълкува в смисъл, че независимо от изтичането на

срока ипотечното право продължава да съществува в предишния си вид, а само съгласно чл. 172, ал. 2 ГПК губи реда си в конкуренцията с останалите кредитори.

Повторното вписване по чл. 172, ал. 2 ЗЗД следователно е с правната същност на първоначалното вписване, т. е. правопораждащ ипотечното право факт. От това следва, че при повторното вписване следва да бъдат налице условията за първоначално вписване, в частност да е спазено изискването към момента на вписването имотът да е собственост на лицето, което отговаря за обезпечения дълг (арг. чл. 167, ал. 3 ЗЗД), т. е. лицето, учредило договорната ипотека, респ. спрямо което са били налице предпоставките за учредяване на законна ипотека, съответно неговите универсални правоприемници. Приобретателят, придобил имота след изтичането на срока по чл. 172, ал. 1 ЗЗД и преди повторното вписване, безспорно не е такова лице, тъй като спрямо него изсрочената неподновена ипотека не е противопоставима, а самият той не отговаря за обезпечения дълг. Същественият въпрос е за правното положение на приобретателя, придобил имота преди изтичането на срока по чл. 172, ал. 1 ЗЗД.

След изтичането на срока по чл. 172, ал. 1 ЗЗД кредиторът разполага с възможността за повторно вписване на същата ипотека. Безспорно тази възможност е налице, когато ипотекираният имот продължава да е собственост на длъжника по обезпеченото вземане, тъй като и към момента на повторното вписване е спазено изискването на чл. 167, ал. 3 ЗЗД. Това изискване е спазено и в хипотезата, когато ипотека е учредена за обезпечаване на чуждо задължение и имотът продължава да е собственост на първоначалния ипотекарен длъжник. И в двете хипотези възприетото законодателно разрешение за допустимост на повторното вписване на ипотека се основава на съществуващата отговорност за обезпеченото вземане – длъжникът отговаря поради това, че дължи, а ипотекарният длъжник отговаря поради това, че със сключването на ипотечния договор е

поел отговорност за чуждия дълг, която не се погасява с изтичането на срока по чл. 172, ал. 1 ЗЗД (ипотекарният длъжник продължава да е обвързан спрямо кредитора от ипотечния договор, с който се е задължил да отговаря с имота си за изпълнението на задължението).

Различно обаче е положението на придобилия имота в рамките на срока по чл. 172, ал. 1 ЗЗД. За него отговорността за чуждия дълг произтича от самата ипотека (поради противопоставимостта на възникналото от вписването ипотечно право), а не от ипотечния договор, по който той не е страна. Поради това при прекратяване на ипотечното право на основание чл. 172, ал. 1 ЗЗД и доколкото не е страна, нито е встъпил като страна в ипотечния договор, приобретателят повече не носи отговорност за обезпеченото задължение и следователно не може да се счита за учредило ипотеката лице. Това налага извода, че спрямо този приобретател повторно вписване на изсрочената ипотека не е допустимо поради отсъствието на условието по чл. 167, ал. 3 ЗЗД.

С оглед горния отговор на правния въпрос, по който е допуснато касационното обжалване, въззивното решение е неправилно и следва да бъде отменено. Предявеният иск следва да бъде уважен като основателен, доколкото към момента на изтичането на срока по чл. 172, ал. 1 ЗЗД (22.01.2017 г.) имотът вече е бил собственост на трети спрямо договора за кредит и договора за ипотека лица и поради това извършеното по-късно на 07.03.2017 г. повторно вписване, като неотговарящо на изискването на чл. 167, ал. 3 ЗЗД, не е породило действие, съответно към 06.04.2017 г., когато ищецът е закупил процесния имот, последният не е бил обременен с ипотека.

8.Когато нередовността на исковата молба поради противоречие между обстоятелствената част и петитума е довела до разглеждане на делото и

постановяване на решение спрямо лице, което няма качеството на надлежна страна, въззивното решение е недопустимо.

Чл. 59, ал. 1 ЗЗО

Чл. 280, ал. 2, пр. 2 ГПК

Решение № 192 от 13.04.2020 г. по търг. дело № 3040/2018 г., II т. о., докладчик съдия Петя Хорозова

Производството е по реда на чл. 290 ГПК.

Образувано е по касационна жалба, подадена от РЗОК – П., чрез процесуален пълномощник, срещу решение № 281 от 03.09.2018 г. по в. гр. д. № 225/2018 г. по описа на ОС – Перник, с което е потвърдено решение № 1166 от 10.01.2018 г. по гр. д. № 03163/2017 г. по описа на Пернишкия районен съд. С първоинстанционното решение касаторът е осъден да заплати на МБАЛ [име] АД гр. П. сумата 23 933 лв., на основание чл. 79 ЗЗД вр. чл. 59, ал. 1 ЗЗО вр. чл. 29, ал. 1 от Национален рамков договор за медицинските дейности между НЗОК и БЛС, дължима по договор за оказване на болнична помощ по клинични пътеки от 20.02.2014 г., ведно със законната лихва от 12.09.2014 г. до 05.06.2017 г., както и законната лихва след подаване на исковата молба в съда, и разноските по делото.

Касационно обжалване на решението е допуснато на основание чл. 280, ал. 2, пр. 2 ГПК – поради вероятността същото да е недопустимо.

За да се произнесе по реда на чл. 290 вр. чл. 293 ГПК, съставът на Върховния касационен съд, Търговска колегия, второ отделение съобрази следното:

Съставът на въззивния съд е приел за безспорно, че ищецът е сключил договор № [номер] от 20.02.2014 г. за оказване на болнична медицинска помощ по клинични пътеки на основание чл. 59, ал. 1 ЗЗО и в съответствие с Националния рамков договор за медицинските дейности за 2014 г. Със заповеди на директора на РЗОК – П. са назначени медицински и финансови проверки на дейността на лечебното заведение, приключили с констативни протоколи от 24.02.2014 г., 14.04.2014 г. и 17.04.2014 г. за нарушения на разпоредби от ЗЗО и Националния рамков договор. В нарушение на чл. 74, ал. 1 от ЗЗО и чл. 54, ал. 2 от сключения между страните договор въз основа на протоколите не е бил съставен и връчен акт за установяване на административно нарушение. Лечебното заведение е уведомило НЗОК за незаконосъобразния ред за извършване на проверки от страна на РЗОК. С писмо изх. № [номер] от 05.06.2014 г. управителят на НЗОК е уведомил изпълнителния директор на МБАЛ [име] АД, че е извършена проверка на цялата медицинска документация във връзка с констативните протоколи на РЗОК и е установено, че спрямо определен брой истории на заболяванията няма извършени нарушения, поради което на лечебното заведение следва да се заплати исковата сума, като с писмо изх. № [номер] от 04.06.2014 г. управителят на НЗОК е разпоредил на РЗОК да изплати същата. В писмото са посочени номерата на съответните истории на заболяванията по изпълнените и отчетени медицински дейности, които следва да бъдат заплатени, поради което е налице разпореждане на висшестоящ орган, което не е изпълнено. Съгласно чл. 36 от Правилника за устройството и дейността на НЗОК, РЗОК и техните подразделения са организационни структури на НЗОК, директорът на РЗОК е на пряко подчинение на управителя на НЗОК и РЗОК е второстепенен разпоредител с бюджетни средства. Обсъдено е, че ответникът не оспорва факта, че медицинските дейности, чието заплащане се претендира, са извършени, както и е прието, че кредитното известие за спорната сума при фактурирането на отчетените дейности от страна на болницата не представлява доброволен отказ от нейното заплащане. Възражението на

ответника за изтекла погасителна давност е счетено за преклудирано, тъй като е направено за първи път с въззивната жалба.

По допустимостта на въззивното решение, настоящият съдебен състав приема следното:

Договорът за оказване на болнична помощ по клинични пътеки, от който ищецът черпи права и претендира плащане, е сключен на 20.02.2014 г. с Националната здравноосигурителна каса, представлявана от директора на РЗОК – гр. П. Спорът относно неговото изпълнение, доколкото същият е сключен преди влизане в сила на чл. 45а ЗЗО /ДВ, бр.77/2018 г./, подлежи на разглеждане по реда на ГПК, в който смисъл е и изричната разпоредба на § 149, ал. 4 ЗИД АПК /ДВ, бр. 77/2018 г./.

Съгласно нормативната уредба към момента на сключване на договора /Закон за здравното осигуряване в съответната редакция, Национален рамков договор за медицинските дейности за 2014 г., сключен между НЗОК и БЛС на 18.12.2013 г./, директорът на РЗОК представлява НЗОК на териториално равнище /чл. 20, ал. 1, т. 1 ЗОЗ/; директорът на РЗОК, от името и за сметка на НЗОК, сключва договори за оказване на медицинска помощ с лечебни и здравни заведения, които се намират на територията, обслужвана от РЗОК /чл. 21, ал. 1 НРДМД за 2014 г./. Предвид изложеното, страна по индивидуалния договор за оказване на болнична помощ по клинични пътеки № [номер], сключен с МБАЛ [име] АД, е НЗОК, а директорът на РЗОК - гр. П. се явява единствено упълномощено по силата на закона лице, което я представлява.

РЗОК по принцип притежава процесуална легитимация в исковото производство, доколкото представлява бюджетно учреждение и нейният ръководител е второстепенен разпоредител с бюджет, съгласно чл. 27, ал. 2 ГПК вр.чл. 28 ЗЗО, но в случая не се явява надлежна страна по спора по смисъла на т. 5 от ТР № 1/2013 г. от 09.12.2013 г. на ОСГТК на ВКС.

Позовавайки се на така сключения договор като основание на исковата претенция, ищецът имплицитно твърди, че за извършената от него лечебна дейност по клинични пътеки насрещната страна е останала задължена с исковата сума. С оглед горното, неправилно исковата молба е заведена и съответно решенията са постановени срещу РЗОК – гр. П. Обстоятелството, че РЗОК като натоварен орган е извършвала текущ контрол, при който не е признала за заплащане частично отчетена от МБАЛ [име] АД дейност, не е основание същата да бъде привлечена като ответник по спора, т.к. задължението за заплащане на медицинската помощ тежи върху НЗОК. При самото упражняване на този наречен впоследствие от законодателя “предварителен” контрол върху оказаната медицинска помощ, обективиран в съответни протоколи, не се развива административно производство, приключващо с индивидуален административен акт, срещу който изпълнителят на медицинската помощ може да се защити по реда на АПК. Районният съд в доклада по чл. 146 ГПК правилно е квалифицирал исковата претенция като такава по чл. 79, ал. 1 ЗЗД – породена от неизпълнение на договорно задължение, но не е констатирал нередовностите на исковата молба досежно пасивно легитимираното по нея лице.

Съгласно посоченото по-горе Тълкувателно решение на ОСГТК, когато нередовността на исковата молба поради противоречие между обстоятелствената част и петитума е довела до разглеждане на делото и постановяване на решение спрямо лице, което няма качеството на надлежна страна, въззивното решение е недопустимо. Такова решение изобщо не може да обвърже с последиците си лицето, което би имало качеството на надлежна страна, но не е било конституирано по делото. Това лице следва да се конституира и процесът срещу него следва да започне отначало пред първата инстанция.

Отделно от изложеното, налице са и други нередовности на исковата молба по смисъла на чл. 127, ал. 1, т. 4 ГПК, които инстанциите са

пропуснали да отстранят по предвидения процесуален ред. Така на ищеца не е указано да уточни кои са отчетените, но непризнати като подлежащи на заплащане клинични пътеки относно отделни пациенти съобразно историите на заболяването им, както и кога е била извършена медицинската дейност във връзка с тях. Данни за това съдът е почерпил от представените от ответната страна писмени доказателства.

С оглед гореизложеното и на основание чл. 293, ал. 4 вр. чл. 270 ГПК, въззивното решение следва да бъде обезсилено като недопустимо и делото да се върне на първата инстанция – Пернишки районен съд за отстраняване на посочените нередовности на исковата молба, респ. за конституиране на надлежния ответник по спора и разглеждане на делото с негово участие.